

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

56-1

BRNO 2015

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 56
Volume 56

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková,
Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík,
Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce
Cover Photography

Želešice. Polotovar sekerky (viz obr. 5, str. 40).
Želešice. Axe blank (see Fig. 5, Pg. 40).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2015
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2015 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

DOBA BRONZOVÁ BRONZE AGE BRONZEZEIT

ARCHLEBOV (OKR. HODONÍN)

„Dolní padělky“. Starší doba bronzová (únětická kultura). Pohřebiště. Sídliště. Záchranný výzkum.

Během přípravných prací pro vrt Archlebov 1 byl Ústavem archeologické památkové péče Brno, v. v. i., proveden záchranný výzkum. Investorem byla společnost MND, a. s. Popis zkoumané plochy viz oddíl „eneolit“. Největší část zkoumaných archeologických situací představovalo pohřebiště únětické kultury a s ním současně sídliště. Pohřebiště se nepodařilo prozkoumat kompletně. Na omezené ploše stavby jsme zachytili jižní a východní okraj. Západní a částečně severní hranice pohřebiště již zabýhala mimo zkoumanou plochu. Celkem jsme objevili 19 hrobů, které se vyznačovaly velkou variabilitou ve velikosti a hloubce hrobových jam i v množství a zachování hrobové výbavy. Všechny rozměrnější hrobové jámy byly již v pravěku vyloupeny. Svědčí o tom zjištěné vykrádací šachty uvnitř hrobů a současně dislokace kosterních pozůstatků ke stěnám hrobových jam. V těchto hrobech se zachovaly jen zbytky hrobové výbavy – drobné ozdoby, sekerka. Kromě toho i keramika, z níž se podařilo rekonstruovat typické únětické tvary – ploché mísy, hrnky s uchem v dolní části, zásobnice. Menší hrobové jámy patřily zřejmě chudšímu obyvatelstvu a byly vybaveny pouze keramikou. Několik z těchto hrobů nebylo vyloupeno a hrobová výbava i kosterní pozůstatky se zachovaly v původním uložení.

Jak jsme již uvedli v úvodu, kromě hrobových nálezů jsme na ploše prozkoumali i 40 dalších objektů. Zčásti se jednalo o kúlové jamky, které byly patrně součástí nadzemních staveb, zčásti o sídlištní objekty – především o vakovité zásobní jámy únětické kultury, přičemž hroby nebyly od zásobních jam nijak oddělené a docházelo k jejich vzájemnému prolínání.

Plocha výzkumu se na ZM ČR 1:10 000 list 24-44-17 nachází mezi body Z:J (mm): A: 80:165; B: 85:165; C: 85:152; D: 78:146.

Blanka Mikulková

Resumé

Archlebov (Bez. Hodonín), „Dolní padělky“. Aunjetitzer Kultur. Siedlung. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

BOSKOVICE (OKR. BLANSKO)

„Pod Lipníky“, „U Krbu“. KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

V roce 2014 byl prováděn záchranný archeologický výzkum na stavbě, která měla za cíl zrekonstruovat pátevní vodovod na trase Boskovice – Velké Opatovice. Během průzkumu bylo zjištěno několik chronologických horizontů pravěkého a středověkého osídlení v celkem pěti polohách (viz oddíly Doba bronzová, Doba železná a lokalita Knínice u Boskovic ve svazku Středověk a novověk).

Tato polykulturní lokalita, mimo jiné s několika depoty bronzových předmětů slezské kultury, byla objevena již při stavbě železnice Skalice nad Svitavou – Velké Opatovice v roce 1907. V následujícím období zde byly pravidelně konány povrchové průzkumy, které dokládaly význam a rozlehlost tohoto sídliště.

Výrazný horizont pravěkého osídlení tvořily na lokalitě vedle mnoha neolitických jam (viz oddíl Neolit) nálezy z doby lužických popelnicových polí. Z tohoto období byla prozkoumána řada zásobních jam, z jejichž výplní jsme vyzvedli velmi početný soubor keramických i nekeramických nálezů. V některých případech byly v nalezených souborech přítomny i početné keramické závaží a přesleny. V jednom objektu byla nalezena i zoomorfní nádobka. Doklad kovolitecké činnosti nám přinesl nález kamenného kadlubu (pro výrobu rydla?) a jedno dochované bronzové rydlo. V lokalitě „Pod Lipníky“ tak bylo prozkoumáno více než 120 zahloubených objektů a byl pravděpodobně nalezen severní okraj jinak kontinuálního osídlení. Po cca 150 m z archeologického hlediska negativního prostoru byly v trase vodovodu pozorovány další stopy po pravěkém osídlení v poloze „U krbu“. Zde se již neolitické nálezy objevují zcela ojediněle (snad jen ve dvou objektech z přibližně padesáti) a výrazně převládaly sídlištní jámy z mladší doby bronzové. Pravděpodobně nejvýznamnější objev, který byl v tomto prostoru proveden, byl odkryv částí půdorysu nadzemní stavby z období lužických popelnicových polí.

Místo výzkumu je v souřadnicovém systému S-J-TSK určeno bodem $y = 589588$; $x = 1126123$.

Marek Lečbych

Resumé

Boskovice (Blansko District), „Pod Lipníky“, „U Krbu“. A part of Urnfield period settlement was excavated during a rescue excavation in 2014.

BULHARY (OKR. BŘECLAV)

**Intravilán (ppč. 556/1). ÚK, KSPP. Vrstva. Záchran-
ný výzkum.**

Záchranný archeologický výzkum provedený v letech 2013 až 2014 na akci II/42117 Bulhary, průtah (okr. Břeclav), doložil pozůstatky staršího osídlení v úseku vymezeném křižovatkou cest jihozápadně od Dietrichsteinského dvora č. p. 90 a domem č. p. 66, tj. přibližně v délce 265 m (Kos 2014). Dalším zjištěním je přítomnost pravěké vrstvy severozápadně od obecního úřadu (č. p. 88), kde byl sledován řez v propadu, který se objevil po snížení vozovky díky havarijnímu stavu staré kanalizace. Asi 2–6 m západně propadu byly zjištěny pozůstatky kulturní vrstvy z doby bronzové (patrně únětické kultury). Od č. p. 75 po č. p. 66 byly mezi výkopy inženýrských sítí sledovány útržky kulturních vrstev z období pravěku, mimo jiné i z doby bronzové (únětická kultura a kultura středodunajských popelnicových polí).

Petr Kos

Literatura

Kos, P. 2014: *Bulhary 2013-2014 – Průtah II/45117.*

Rkp. nálezové zprávy, č. j. 428/14. Uloženo: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Resumé

Bulhary (Bez. Břeclav), Gemeinde. Ältere und jüngere Bronzezeit. Schichte. Rettungsgrabung.

ČECHYNĚ (OKR. VYŠKOV)

**Extravilán. Střední doba bronzová (k. mohylová).
Sídliště. Záchraný výzkum. Uložení nálezů:
Muzeum Vyškovska.**

V podzimních měsících roku 2013 začal investor, Státní pozemkový úřad, Krajský pozemkový úřad pro Jihomoravský kraj – pobočka Vyškov, s budováním polní cesty C3 v jižní části katastru obce Čechyně. Východně od budované komunikace protéká Němčanský potok. Lokalita se nachází v nadmořské výšce 260 m.

Záchranný výzkum provedlo vyškovské pracoviště Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., ve dvou etapách (říjen 2013 a duben 2014). Během první etapy byly prozkoumány dva objekty ze střední doby bronzové (500, 501). Objekt 500 byly mohutná vakovitě zahloubená zásobní jáma, obsahující značné množství rekonstruovatelných zlomků keramiky.

Plocha výzkumu je na ZM ČR 1 : 10 000 list 24-43-04 vymezena body: A: 320 mm od Z s.č. a 143 mm od J s.č.; B: 321 mm od Z s.č. a 185 mm od J s.č.

Blanka Mikulková

Resumé

Čechyně (Bez. Vyškov), Außenbereich. Mittlere Bronzezeit – Mittledanubische Hügelgräberkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

DRŽOVICE NA MORAVĚ (OKR. PROSTĚJOV)

„Díly odvrahoviční“. ÚK. Sídliště. Záchraný výzkum.

Ve dnech 14. 4. až 24. 6. 2014 proběhl záchranný archeologický výzkum na stavbě „Teplovod pro vytápění objektů ZD Vrahovice“, k. ú. Držovice na Moravě a k. ú. Vrahovice, okr. Prostějov. V těsné blízkosti bioplynové stanice ZD Vrahovice, v poloze „Díly odvrahoviční“, k. ú. Držovice na Moravě, byly liniovým výkopem (ZM ČR, 1:10 000, list 24-24-01, linie mezi body 107:204 a 115:199), v souladu s očekáváním (k významné polykulturní lokalitě např. Fojtík 2014, 49–52, zde též úplný přehled pramenů a literatury), porušeny výplně cca jedné desítky archeologických objektů, které byly zdokumentovány a ovzorkovány. Tyto zůstaly povětšinou blíže nedatovány (obj. K 500, K 501, K 504, K 505, K 507, K 509) nebo poskytly jen drobné kolekce keramiky kultury s lineární keramikou (obj. K 502, K 506, K 508). Výjimkou byl objekt K 503, u kterého bylo s ohledem na výraznější obsah nálezů, ale i jeho chronologickou příslušnost k únětické kultuře (ta byla na lokalitě dosud zcela neznámou komponentou osídlení), přistoupeno k plošnému odkryvu. Z reliktu sídlištní jámy únětické kultury (obr. 1) byl takto získán nejen průkazný soubor keramiky, zvířecích kostí či kostěných nástrojů, ale i velmi cenný a v kontextu hmotné kultury starší doby bronzové jen zcela zřídka se objevující dvojbřitý kamenný sekeromlat (z moravských nálezů můžeme uvést artefakt pocházející z hrobu č. 41/1997 na lokalitě Olomouc-Slavonín, Horní lán, Bém a kol. 2001, 55, obr. 53 a 55).

Pavel Fojtík